

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์ ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการดำรงชีวิตที่เป็นสุขในสังคม ดังเช่น พระบรมราชาโชวาทด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีผลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 5) โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนระดับสูงเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่โลกมีลักษณะเป็นโลกไร้พรมแดน มีความผันผวนทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 ได้บัญญัติถึงสิทธิด้านการศึกษาของประชาชน โดยกำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทำให้จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นลำดับอันจะส่งผลให้ความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มสูงขึ้นด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 53-54) สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ (เรขา อรัญวงศ์และคณะ, 2539 : บทคัดย่อ อินทรนิล อริยวงค์สกุล , 2548: บทคัดย่อ ไพศาล รุ่งรัชชัยและคณะ, 2541:บทคัดย่อ เฉลิมเผ่า อจละนันท์ และคณะ, 2543:บทคัดย่อ)

จอห์นสโตน และ โรเซนเบิร์ก (Johnstone and Rosenberg 1968, quoted in Rogers 1972 : 384 อ้างถึงใน ไสภภัณฑ นุชนาถ, 2542 : 127) ได้ทำการศึกษาถึงเหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นชาวอเมริกัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 306 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 334 คน ผลการวิจัยพบว่าสิบอันดับแรกที่นักเรียนวัยรุ่นต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาคือ 1) ต้องการค้นหางานที่ตรงกับความสนใจของตน 2) เตรียมตัวเพื่อหางานที่ได้เงินเดือนดี 3) พบผู้คนแปลกใหม่และน่าสนใจ 4) พัฒนาบุคลิกภาพและทำให้ตนเป็นบุคคลที่น่าสนใจขึ้น 5) เรียนในวิชาที่ตนเองสนใจ 6) ต้องการทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ 7) ได้รับการกระตุ้นจากแนวความคิดใหม่ 8) เตรียมตัวเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน 9) ต้องการมีกิจกรรมและใช้ชีวิตในสังคมมหาวิทยาลัย 10) บรรลุความต้องการของสังคมที่ต้องการ งานวิจัยของ เอลิมเฟ่า อจละนันท์ และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสวนกลางและสวนภูมิภาคของประเทศไทย ก็ได้ข้อค้นพบคล้ายกัน คือ เหตุผลที่สำคัญของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาได้แก่ ต้องการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ ต้องการแสวงหาความรู้อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต และต้องการมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญา

สำหรับปัจจัยในการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ปรีชา อินทรสัมพันธ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิชาชีพครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของโรงเรียนที่กำลังศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม(เกรด) อาชีพของ บิดา-มารดา รายได้ของครอบครัวหรือผู้ประกอบการ การศึกษาสูงสุดของบิดา-มารดา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพครู สำหรับปัจจัยในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายอาชีพนั้น วรณี สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อประกอบด้วย เพศ ค่านิยมในอาชีพ รายได้ของผู้ปกครอง การแนะนำของสถานศึกษาและการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ญาติสนิทหรือบุคคลใกล้ชิด โดยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ปริญา บุญเลิศล้ำ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนศรีธรรมาพานิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียงของสถาบัน วิชาชีพของสถาบัน ความคาดหวังในการศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านความถนัด สังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม (The Multiple Factors Theory of Decision Making and Social Action) ของรีดเดอร์ (Reeder, 1971 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง, 2547 : 20) ที่ได้อธิบายว่า เหตุผลในการตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลนั้นมาจากปัจจัยหลายประการประกอบกันช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ ได้แก่ 1) ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย (Goal) ความเชื่อที่สืบทอดกันมา (Believe Orientation) ปทัสถานของค่านิยม (Value Standard) นิสัย และขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and customs) 2) ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) ประกอบด้วย ความคาดหวัง (Expectations) ข้อผูกมัด (Commitment) แรงเสริม (Forces) และ 3) ปัจจัยสนับสนุน (Able Factor) ประกอบด้วย โอกาส (Opportunity) ความสามารถ (Ability) และ การสนับสนุน (Support)

จากการศึกษางานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาข้างต้น พบว่ามีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของผู้เรียน อาจมาจากภูมิหลังของผู้เรียนเอง บุคคลใกล้ชิด ตลอดจนจนสภาพแวดล้อมต่างๆ ของผู้เรียน ประกอบกับการศึกษาลักษณะเฉพาะของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่โครงสร้างของชุมชนมุสลิมมีความเชื่อมโยงอ้างอิงอยู่บนพื้นฐานของหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม คนในชุมชนยังยึดมั่นในหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามศาสนกิจตามระบบอิสลามภายในขอบเขตที่อิสลามกำหนดไว้ให้ทุกคนปฏิบัติ ความเป็นมุสลิมของพ่อแม่ถูกหล่อหลอมและปฏิบัติตามวัฒนธรรมอิสลาม โดยใช้บ้านเป็นรากฐานแรกในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอิสลามให้แก่ลูกที่จะพัฒนาจาก วัยเด็กถึงผู้ใหญ่ พ่อแม่มักส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่มัธยมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา เพื่อที่จะได้เรียนรู้วิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่ไปด้วย (เสวนีย์ จิตหมวด, 2544 : 36) เหล่านี้น่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเยาวชนมุสลิมในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อทดสอบว่ามีปัจจัยใดที่สามารถจำแนกผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้เรียนที่นับถือศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกเป็นกลุ่มที่ตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา ซึ่งในการวิเคราะห์ปัจจัยดังกล่าว จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปรที่ใช้จำแนกสิ่งที่สนใจ แล้วนำมาสร้างสมการจำแนกกลุ่มเพื่อทำนายตัวอย่างใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปีการศึกษา 2551 ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุม จังหวัด ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 23,300 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปีการศึกษา 2551 ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุม จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 390 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรจำแนกกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ สายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา ประกอบด้วย 11 ตัวแปร แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

3.1.1. ปัจจัยภายใน มีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) เพศ
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) การเชื่อในความสามารถของตน
- 4) เจตคติต่อการเรียน

- 5) ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 6) ความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3.1.2. ปัจจัยภายนอก มีจำนวน 5 ตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) รายได้รวมของครอบครัว
- 2) ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษของผู้เรียน
- 3) อิทธิพลจากบุคคลแวดล้อม
- 4) อาชีพของผู้ปกครอง
- 5) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.2. ตัวแปรตาม (dependent Variables)

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกสายการเรียนของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาตลอดจนการแนะแนวให้ตรงกับสภาพความต้องการของผู้เรียนต่อไป
3. ได้ประโยชน์ต่อการวิจัยทางการศึกษาในเรื่องวิธีวิทยาการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ทำให้เห็นข้อดี ข้อด้อยของวิธีการวิเคราะห์ เพื่อนักวิจัยจะได้ใช้เป็นแนวทางในการเลือกสถิติที่ถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง พื้นที่ทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับชายแดนของประเทศมาเลเซีย ครอบคลุม 3 จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15(1) ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสอนวิชาศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ไตร่ตรองหรือวางแผนที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแบ่งเป็น 3 สาย คือ สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา

4. การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หมายถึง ผู้เรียนตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ระยะเวลาในการศึกษา 4-6 ปี ในสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่นๆ ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) เกษตรศาสตรบัณฑิต (กษ.บ.) แพทยศาสตรบัณฑิต (พบ.) ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต (ทบ.) นิติศาสตรบัณฑิต (นบ.) คุรุศาสตรบัณฑิต (คป.)

5. การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ หมายถึง ผู้เรียนตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษาระดับอนุปริญญา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ในสถาบันสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน สถาบันในสังกัดกรมศิลปากร สถาบันในสังกัดกรมพลศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

6. ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายศาสนา หมายถึง ผู้เรียนตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาต่างๆ เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนหรือในหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของทุกรายวิชา จำนวน 5 ภาคเรียน นับตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

8. รายได้รวมของครอบครัว หมายถึง รายได้ที่สามารถคิดเป็นจำนวนเงินของบิดามารดา หรือรายได้อื่นๆ ของสมาชิกในครอบครัวรวมกันต่อเดือน ในกรณีที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดาให้ใช้รายได้ของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทน

9. การเชื่อในความสามารถของตน หมายถึง ผู้เรียนมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้สำเร็จ ได้แก่ ความสามารถเรียนจนจบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนด ความสามารถเข้าใจบทเรียนและทฤษฎีต่างๆ ความสามารถในการ

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

10. เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาด้วยความเต็มใจ

11. ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง สภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้เรียนต้องการในการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านต่างๆ ได้แก่ คุณภาพการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา ความมีชื่อเสียง ความพร้อมด้านอุปกรณ์การศึกษาและอาคารสถานที่ การให้ความช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา และการมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

12. ความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หมายถึง จุดมุ่งหมายของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่จะได้รับระหว่างศึกษาและหลังจากจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการได้รับประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างเรียน ความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ เกียรติยศชื่อเสียง การได้รับการยอมรับนับถือ การมีฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมที่ดี และความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

13. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้เรียน หมายถึง ความมุ่งหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับระหว่างศึกษาและหลังจากจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ การได้รับประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างเรียน ความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ เกียรติยศชื่อเสียง การได้รับการยอมรับนับถือ การมีฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมที่ดี และความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

14. อิทธิพลจากบุคคลแวดล้อม หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รับแบบอย่าง การสนับสนุน ส่งเสริม ชักจูง ชี้แนะ เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จากบุคคลต่างๆ เช่น พ่อแม่ เพื่อน ญาติ ครูแนะแนว เป็นต้น

15. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รับการแนะนำ ประชาสัมพันธ์ การแนะแนว ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จากสื่อ บุคคล และการจัดกิจกรรมต่างๆ